

PARLAMENTARNI ODBOR EVROPSKE UNIJE I CRNE GORE
ZA STABILIZACIJU I PRIDRUŽIVANJE (POSP)

Deseti sastanak
8-9. april 2015. godine
Budva

DEKLARACIJA i PREPORUKE

Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje Evropske unije i Crne Gore održao je deseti sastanak 8. i 9. aprila 2015. godine u Budvi, pod zajedničkim predsjedavanjem g. Ranka Krivokapića, predsjednika Skupštine Crne Gore, predsjedavajućeg delegaciji Skupštine Crne Gore i gđe Anelize Dods, predsjedavajuće delegaciji Evropskog parlamenta.

Na sastanku su razmijenjena mišljenja:

- Duška MARKOVIĆA, potpredsjednika Vlade Crne Gore, u ime Vlade Crne Gore
- Nj.E. Imantsa LIEGISA, ambasadora Republike Letonije, u ime predsjedavanja Savjetu Evropske unije
- Nj.E. Mitje DROBNIČA, šefa Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori, u ime Evropske komisije

Odbor se bavio sljedećim temama:

- Trenutno stanje pristupnih pregovora i odnosa između Evropske unije i Crne Gore;
- Praćenje preporuka usvojenih na devetom sastanku POSP-a u Briselu¹;
- Reforme i aktivnosti relevantne za napredak u pregovorima u poglavljima 23 i 24;
- Položaj osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori i Evropska strategija za osobe sa invaliditetom;
- Socijalna politika, zapošljavanje i ekonomska kretanja.

Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje u skladu sa članom 3 Poslovnika i članom 125 Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između EU i Crne Gore, upućuje sljedeću Deklaraciju i preporuke Savjetu za stabilizaciju i pridruživanje i institucijama u Crnoj Gori i Evropskoj uniji:

¹ Razmatranje preporuka koje nijesu obuhvaćene drugim tačkama dnevnog reda.

1. Pozdravlja otvaranje dva dodatna pregovaračka poglavlja (poglavlje 16: Porezi i poglavlje 30: Vanjski odnosi) i izražava nadu da će konkretni napredak u ostvarivanju mjerila olakšati proces pregovora i podržati proces integracija; ponovo ukazuje da reforme u oblasti vladavine prava predstavljaju srž procesa evropske integracije, te da su nužan preduslov za ostvarivanje napretka u cjelokupnim pregovorima o pristupanju; naglašava da politička volja ostaje najvažnija za ostvarivanje i održavanje suštinskog napretka u borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije, posebno korupcije na visokom nivou, koji je pokazatelj nezavisnosti, efikasnosti i profesionalnosti pravosudnog sistema;
2. Pozdravlja donošenje Strategije reforme pravosuđa za period 2014–2018. i više zakona u skladu sa Akcionim planom za Poglavlje 23; sa zadovoljstvom konstatuje da je izabran novi Vrhovni državni tužilac i iskazuje očekivanje da će novi Vrhovni tužilac opravdati ukazano povjerenje; poziva na brzo i efikasno sprovođenje drugih relevantnih akcionih planova i strategija i izražava mišljenje da napredak u pregovorima treba da bude praćen stvarnim napretkom u sprovođenju i primjeni;
3. Poziva nadležne organe da putem obuka ojačaju kapacitete tužilaštva, sudstva, policije i drugih organa za sprovođenje zakona i da obezbijede čvrste rezultate u pogledu istraga, gonjenja i presuda na svim nivoima, uključujući slučajeve korupcije na visokom nivou; pozdravlja donošenje zakonâ o sprečavanju korupcije, naročito zakona o lobiranju, upravnom postupku i javnim nabavkama i izmjene zakona o sprečavanju sukoba interesa; poziva na njihovo efikasno sprovođenje; i naglašava značaj uspostavljanja pouzdanih institucija s ciljem podrške koherentnoj politici prevencije, suzbijanja i kažnjavanja korupcije;
4. Pozdravlja donošenje Akcionog plana za jačanje zakonodavne i nadzorne uloge Skupštine u 2015. godini; ohrabruje parlamentarne činioce da poboljšaju Zakon o parlamentarnoj istrazi; konstatuje potrebu da se na zadovoljavajući način riješe afere Snimak i Telekom u skladu sa zakonom; pozdravlja usvajanje Etičkog kodeksa poslanika u decembru 2014. godine, kao dobro polazište koje treba dalje unaprijediti; poziva Vladu da razmotri relevantne preporuke crnogorskog Parlamenta i da poboljša pristup Parlamenta informacijama;
5. Poziva vlasti da efikasno sprovode preporuke OEBS/ODIHR-a, Venecijanske komisije i GRECO-a o izbornim pravilima u skladu sa evropskim standardima i najboljim praksama; primjećuje da su lokalni izbori bili narušeni navodima o izbornim nepravilnostima; naglašava potrebu sprovođenja adekvatne istrage o njima i, po potrebi, procesuiranja od strane nadležnih organa;
6. Naglašava važnost jasnog odvajanja države i partija; pozdravlja novi zakon donijet u decembru 2014. godine o finansiranju političkih partija i podstiče sve političke partije da ostvare konkretne rezultate u pogledu njegovog efikasnog sprovođenja, u cilju znatnog smanjenja mogućnosti zloupotrebe javnih sredstava; izražava žaljenje zbog činjenice da su važni djelovi relevantnog zakonodavstva usvojeni bez međupartijskog konsenzusa i stoga poziva sve parlamentarne partije da održe konstruktivan politički dijalog;
7. Primjećuje napore koji su nedavno preduzeti da bi se poboljšali mehanizmi savjetovanja sa organizacijama civilnog društva u cilju postizanja veće transparentnosti u donošenju politika i zakonodavstva u okviru sveobuhvatnog procesa i ohrabruje dalje ulaganje i jačanje napora; poziva vlasti da povećaju transparentnost procesa reformi omogućavajući pristup javnosti relevantnim informacijama kao što su mjerila, ekspertska mišljenja na predložene zakone; pozdravlja javne rasprave o reviziji akcionih planova za poglavlja 23 i 24; i poziva na dovoljan vremenski okvir za sadržajne konsultacije sa organizacijama civilnog društva;

8. Ponovo ističe značaj slobode izražavanja kao jedne od osnovnih vrijednosti Evropske unije; izražava zabrinutost zbog nedostatka napretka u oblasti slobode medija, o čemu svjedoči nepromijenjena pozicija Crne Gore na svjetskoj rang listi po slobodi medija za 2015. godinu, kao i zbog slabih profesionalnih i etičkih standarda među zaposlenima u crnogorskim medijima; smatra da je za produblјivanje demokratskih standarda za Crnu Goru neophodno da ima nezavisni javni medijski servis sa uređivačkom nezavisnošću; izražava ozbiljnu zabrinutost zbog objavljenih članaka u listu „Informer” koji propagira nacionalnu i vjersku mržnju; snažno osuđuje aktuelne napade ovog lista na aktiviste civilnog društva i progresivno orjentisane političare i poziva nadležne organe da zaštite aktiviste civilnog društva od takvih napada i stvore ambijent u kome oni mogu raditi bez straha od odmazde; ponovo se poziva Vrhovni državni tužilac da ispita sve okolnosti vezane za slučaj negativne kampanje lista „Informer” prema aktivistkinji nevladinog sektora; poziva Komisiju da posveti posebnu pažnju slobodi medija i pruži dalju podršku Crnoj Gori u ostvarivanju napretka na ovom polju; prepoznaje potrebu poštovanja samoregulatornih etičkih medijskih standarda u cilju jačanja profesionalnosti i odgovornosti prema javnosti;
9. Podsjeća da je, i pored kvalitetne zakonske regulative, postignut veoma ograničen napredak u pogledu ostvarivanja, Ustavom zajemčene, srazmjerne zastupljenosti manjinskih naroda i drugih nacionalnih zajednica u javnim službama, organima državne vlasti i lokalne uprave; podstiču se nadležne institucije da učine mnogo više nego do sada, na polju obezbjeđivanja srazmjerne zastupljenosti manjina i njihove veće integracije u svim oblastima društva;
10. Pozdravlja unapređenje pravnog okvira u pogledu prava lica sa invaliditetom; napominje da su dalje aktivnosti neophodne za usklađivanje sa pravnom tekovinom EU; poziva državne organe da poštuju Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom na način što će prihvatiti obavezu zapošljavanja invalidnih lica po kvotnom sistemu; poziva vlasti da ubrzaju napredak u vezi sa pristupačnošću objekata licima sa invaliditetom i izražava žaljenje zbog činjenice da većina državnih i lokalnih institucija, uključujući izabrane prioritete zgrade (kao što su Skupština i sudovi), i dalje nije pristupačna licima sa invaliditetom; poziva vlasti na rješavanje preostalih nedostataka u pogledu rasne diskriminacije i odgovarajućih sankcija;
11. Ohrabruje ulaganje daljih napora u jačanje kapaciteta Kancelarije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda u slučajevima borbe protiv diskriminacije i zaštite ljudskih prava; pozdravlja činjenicu da je Zakon o zabrani diskriminacije gotovo u potpunosti usklađen sa pravnom tekovinom EU; poziva vlasti da obezbijede sve neophodne finansijske i administrativne resurse Savjetu za zaštitu od diskriminacije;
12. Izražava zabrinutost zbog ograničenog napretka u oblasti rodne ravnopravnosti, zastupljenosti žena u politici i na tržištu rada, kao i borbe protiv nasilja u porodici i poziva na ubrzanje napretka u tom pogledu; naglašava potrebu za unapređenjem kapaciteta institucija, uključujući bolju saradnju socijalnih službi i organa za sprovođenje zakona; poziva da se prednost da mjerama za zaštitu prava žrtava, te da se posveti posebna pažnja sprovođenju mjera sprečavanja, istrage i kažnjavanja slučajeva porodičnog nasilja kao i obeštećenju žrtava;
13. Pozdravlja napore nadležnih organa da obezbijede LGBTI prava i prava na mirno okupljanje tokom posljednje Povorke ponosa u Podgorici; međutim, izražava ozbiljnu zabrinutost zbog toga što se napadi na članove i aktiviste LGBTI zajednice nastavljaju i da je samo mali broj slučajeva kvalifikovan i procesuiran kao krivično djelo; ponovo ističe

značaj preduzimanja odlučnih koraka ka izgradnji kulture uključivanja i prihvatanja različitih oblika seksualnog i rodnog opredjeljenja;

14. Pozdravlja činjenicu da je broj učenika romske populacije povećan; međutim, ostaje zabrinut zbog i dalje visoke stope prekida školovanja i niskog udjela učenica romske populacije; naglašava potrebu za ulaganjem dodatnih napora u unapređenje dostupnosti zapošljavanja pripadnicima romske populacije i smanjenje siromaštva; naglašava, takođe, da se Romkinje suočavaju sa dvostrukom diskriminacijom koja je posljedica rodne pripadnosti i pripadnosti manjini u nepovoljnom položaju; poziva na jačanje inicijativa kojima se pruža podrška osnaživanju Romkinja;
15. Podstiče Vladu da sprovede održive ekonomske reforme, da se bavi pitanjem velikog neformalnog sektora i uopšte poboljša poslovno okruženje; insistira na potrebi za efikasnom borbom protiv izbjegavanja poreza; izražava zabrinutost zbog pravosudnih i pravnih nejasnoća, uključujući izdavanje dozvola, postupke poreske uprave i izvršavanje ugovornih obaveza, koje bi mogle predstavljati rizik za ekonomske aktere i obeshrabriti strana ulaganja;
16. Poziva na jačanje socijalnog dijaloga među različitim partnerima i dalje jačanje prava osoba koje osnivaju nove sindikate; poziva, takođe, na angažovanje u javnim raspravama, definisanje i usklađivanje ekonomske politike kako bi se, između ostalog, smanjile regionalne razlike i iseljavanje stanovništva sa sjevera na jug zemlje, a i van zemlje; pozdravlja izmjene i dopune Zakona o radu kako bi se regulisala prava zaposlenih u slučaju stečaja; podstiče Vladu da ubrza rad na svom prvom programu reforme politike zapošljavanja i socijalne politike da bi se utvrdili i riješili glavni izazovi sa kojima se Crna Gora suočava u području politike zapošljavanja, socijalne uključenosti i smanjenja siromaštva;
17. Poziva na dugoročno planiranje u vezi sa turizmom u priobalnim područjima i na uspostavljanje snažnih mehanizama za sprečavanje uništavanja životne sredine i korupcije u sektoru prostornog planiranja, kao i u građevinskom sektoru; konstatuje potrebu izrade nacionalne strategije o energetici koja bi uzela u obzir različite izvore obnovljive energije kao i značaj poštovanja prirodne baštine i potrebu sprovođenja sveobuhvatne procjene uticaja na životnu sredinu.